

**Ο Πεδιαίος ποταμός: μελέτη ποτάμιου οικοσυστήματος και συμβολή του
στην αστική ανάπτυξη της Λευκωσίας**

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Το πρόγραμμα προσφέρεται για τις Δ', Ε' και Στ' τάξεις της Δημοτικής Εκπαίδευσης. Ανάλογα με την τάξη που συμμετέχει στο πρόγραμμα, εφαρμόζονται διαβαθμισμένες δραστηριότητες. Ενδεικτικές δραστηριότητες παρουσιάζονται στο γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος.

Το πρόγραμμα είναι μονοήμερο (09:00 – 13:30 ή 09:00 – 16:00).

Σημείωση 1:

Το πρόγραμμα που παρουσιάζεται πιο κάτω εκτείνεται μέχρι το απόγευμα. Σε περίπτωση που η ομάδα επιθυμεί το πρόγραμμα να ολοκληρωθεί μέχρι τις 13:30, ή και πιο νωρίς, τότε να γίνουν οι σχετικές συνεννοήσεις μεταξύ των συνοδών εκπαιδευτικών, γυναικών και αντρών, με το προσωπικό του Κέντρου, άντρες και γυναίκες.

Σημείωση 2:

Σε συνεργασία με το προσωπικό του Κέντρου, γυναίκες και άντρες, και τους/τις συνοδούς εκπαιδευτικούς το γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος, όπως παρουσιάζεται παρακάτω, μπορεί να αναπροσαρμοστεί και να διαφοροποιηθεί ως προς τις δραστηριότητες και τον τρόπο ανάπτυξής του, με βάση τις ανάγκες της κάθε ομάδας.

Σημείωση 3:

Οι δραστηριότητες του προγράμματος υλοποιούνται στον Πεδιαίο ποταμό, στην περιοχή μεταξύ του Δημοτικού Κήπου Λευκωσίας και των Αγίων Ομολογητών.

ΣΤΟΧΟΙ

Οι μαθήτριες/μαθητές αναμένεται να:

- Γνωρίσουν την ιστορία του Πεδιαίου ποταμού και τη σχέση του με την πόλη της Λευκωσίας.
- Γνωρίσουν το πολιτιστικό περιβάλλον της περιοχής και να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της προστασίας και της διατήρησης αυτής της πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Συγκρίνουν τον τρόπο ζωής των ανθρώπων σε διαφορετικές ιστορικές περιόδους και τον τρόπο σχεδιασμού και οργάνωσης των κατοικιών τους, σε σχέση με σήμερα.
- Μελετήσουν το ποτάμιο οικοσύστημα με τη βοήθεια οργάνων.
- Εξετάσουν τους λόγους της ανεξέλεγκτης διάθεσης στον Πεδιαίο απορριμμάτων, αστικών λυμάτων και γεωργικών και βιομηχανικών αποβλήτων.
- Εντοπίσουν τις επιπτώσεις της ρύπανσης του νερού στην ποιότητα ζωής των ανθρώπων και των οικοσυστημάτων.
- Συσχετίσουν το πρόβλημα της έλλειψης νερού με τη γεωγραφική θέση ενός τόπου και τους κλιματικούς παράγοντες που τον επηρεάζουν.
- Διασυνδέσουν το πρόβλημα της έλλειψης νερού με τα κοινωνικά, οικονομικά και πολιτιστικά δεδομένα που επικρατούν στην περιοχή.
- Κατανοήσουν τη σημασία διατήρησης του αστικού και περιαστικού πρασίνου ως παράγοντα αειφορίας των πόλεων.
- Συνειδητοποιήσουν την επίδραση του ανθρώπου και του σύγχρονου τρόπου ζωής στην βελτίωση ή υποβάθμιση της ποιότητας ζωής μιας πόλης.
- Συνειδητοποιήσουν την ανάγκη για δημιουργία ενός νέου προτύπου αστικής διαβίωσης, που θα βασίζεται στην ισόρροπη σχέση ανθρώπου-φύσης.

ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

09:00 – 10:00 Αφιξη και καλωσόρισμα στην περιοχή (χώρος Δημόσιου Κήπου). Εισαγωγή στο θέμα παρουσιάζοντας στους μαθητές/τριες το λογότυπο του Δήμου Λευκωσίας και έναν χάρτη της πόλης επί Φραγκοκρατίας. Παρατηρούν, προβληματίζονται και μέσα από συζήτηση ακούγονται οι πρώτες σκέψεις τους.

Στη συνέχεια μέσα από την ενεργή τους συμμετοχή στη δραστηριότητα «Μνήμες μιας πόλης» με φωτογραφίες της πόλης (μέσα από το πέρασμα των αιώνων) και καρτέλες με ιστορικά στοιχεία, έρχονται σε επαφή με την ιστορία της περιοχής, της εντός των τειχών Λευκωσίας. Τους ζητείται να σειροθετήσουν τις φωτογραφίες και να αντιστοιχίσουν τις καρτέλες. Ακολούθως, «διαβάζουν» την περιοχή όπου φαίνεται η πύλη Πάφου και μέρος των τειχών της Λευκωσίας και μέσω διαλόγου και καταίγισμού ιδεών γίνεται συσχέτιση των πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής με το νερό. Στο φύλλο εργασίας καταγράφουν τα στοιχεία πολιτισμού που εντοπίζουν, τον ρόλο που διαδραμάτισε ο Πεδιαίος στη ζωή και στην αστική ανάπτυξη της πόλης και τις έννοιες που προσεγγίζονται, όπως αστική ανάπτυξη/ανθρωπογενές περιβάλλον/αστικοποίηση/αστική δομή, κ.λπ.

10:00-10:30 Μετάβαση με τα πόδια στο πεδίο. Διάλειμμα.

10:30-12:30 Επιτόπια μελέτη του ποτάμιου οικοσυστήματος. Αρχίζοντας με ένα μικρό κυνήγι θησαυρού, με βάση δοσμένες οδηγίες εντοπίζουν τα στοιχεία εκείνα που θα τους βοηθήσουν μέσα από παρουσίαση και συζήτηση να φτιάξουν την ταυτότητα του Πεδιαίου ποταμού. Στη συνέχεια οι μαθητές/τριες κάνουν μετρήσεις δείγματος νερού (θερμοκρασία, pH, θολότητα, διαλυμένο οξυγόνο), διερευνώνται τα αίτια πιθανής ρύπανσης και απαντούν στα ερωτήματα:

- «Γιατί είναι σημαντικό τόσο για τον άνθρωπο όσο και για το οικοσύστημα, οι μετρήσεις της ποιότητας του νερού;»
- «Ποιοι φυσικοί και ανθρωπογενείς παράγοντες επηρεάζουν την ποιότητα του νερού;».

Με τη χρήση απόχης «ψαρεύουν» караβίδες, γίνεται αναφορά στα εισβλητικά είδη και τις επιπτώσεις που έχουν στη φυσική βιοποικιλότητα του ποταμού (τοπική χελώνα).

Ακολούθως, μέσα από συζήτηση και καταίγισμό ιδεών σχετικά με τον ρόλο του Πεδιαίου ως υδάτινου πόρου δημιουργείται ένας εννοιολογικός χάρτης για τη συμβολή του, σήμερα, στην ανάπτυξη της πόλης, μέσα από όλες τις εκφάνσεις.

Δίνεται ένα σενάριο με θέμα τη δημιουργία φράγματος στον Πεδιαίο ποταμό και μέσα από την τεχνική του παιχνιδιού ρόλων εκφράζουν τα συναισθήματά τους, τις ιδέες και τα επιχειρήματά τους προσπαθώντας να πείσουν τους άλλους συμμετέχοντες για την ορθότητα της άποψής τους.

12:45 – 13:15 Επιστροφή στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Αθαλάσσης

13:15-14:00 Μεσημεριανό διάλειμμα

14:00 – 16:00 Διεξαγωγή δραστηριοτήτων ανατροφοδότησης:

- Μελέτη εισβλητικών υδρόβιων οργανισμών και οι επιπτώσεις τους στην οικονομία, κοινωνία και περιβάλλον
- Μελέτη άρθρων από το διαδίκτυο για τα ποτάμια οικοσυστήματα και πώς σχετίζονται με την κλιματική αλλαγή
- Συζήτηση με αφορμή φωτογραφίες που θα προβληθούν, σχετικές με τη ζωή γύρω από τα ποτάμια οικοσυστήματα και διασύνδεσή τους με τα ζητήματα της έλλειψης νερού και τη φτώχεια

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ-ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ/ΤΙΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Στο απογευματινό πρόγραμμα οι μαθήτριες/μαθητές έχουν μεσημεριανό διάλειμμα. Για το σκοπό αυτό μπορούν να έχουν μαζί τους μεσημεριανό φαγητό.

Συστήνεται όπως οι μαθήτριες/μαθητές:

- Έχουν φωτογραφική μηχανή ή βιντεοκάμερα.
- Έχουν μαζί τους κασετίνα στην οποία να υπάρχουν ψαλίδι, γόμα, μολύβια και χρώματα.
- Φορούν αθλητικά παπούτσια και είναι κατάλληλα ντυμένοι/νες για εργασία στο πεδίο.

Τα φύλλα εργασίας και τα όργανα, ή οποιοσδήποτε άλλος εξοπλισμός χρειάζεται για την εφαρμογή των προγραμμάτων, παρέχονται από το Κέντρο.